

2016 - Banegårdspladsen 7

1907 - Faaborg Biografteater,
Grønnegade 71 - tidl. Sundstræde

1920 - Kino-Palæet, Østergade 52

1962 - Helios-Teatret,
Banegårdspladsen 7

Biografbyen Faaborg 1907-2018

Af
Frants Andreasen

Historien om biograferne i Faaborg er en iværksætterhistorie

Rosenvinge Sørensen bragte biografen til Faaborg i 1907, og H.C. Rasmussen overtog og videreudviklede Faaborg Biografteater til Kino-Palæet, der blev både stort, flot og teknisk set særdeles moderne og tidssvarende. Historien om biografærens start og udvikling er interessant, fordi man her kan se, hvordan entreprenante sjæle fik sat fut i biografudviklingen.

Biografernes storhedstid i Faaborg og andre steder var i perioden fra 1930 til 1960.

Fra 1960 træder tv og andre elektroniske medier ind på scenen som konkurrenter.

Hvad skal man gøre? Billetsalget begynder at stagnere og falde samtidig med, at folks livsmønster ændrer sig. Biograferne går krisetider i møde.

Knud Langå-Jensen havde spottet denne trend og tog udfordringen op med skabelsen af konceptet: "biografen som kulturhus". Helios-Teatret, som huset kom til at hedde, blev drevet succesfuldt i en årrække, men med tiden blev det også ramt af den udvikling, som var startet i 1960'erne. Man kom ind i en nedgangsperiode og måtte opgive biografdrift som forretning.

Når nøden er størst, er hjælpen nærmest, kunne man fristes til at sige, idet et borgerinitiativ, Faaborg-Midtfyn Kommune samt forskellige fonde kom ind i billedet med en redningsplan. Helios-Teatret genopstod som "Helios Film- og Kulturhus", der ser ud til at være en succes, som vil kunne klare sig under de betingelser, som borgerinitiativet og kommunen er blevet enige om. Optimismen var stor på den nys overståede generalforsamling 24. marts 2018, hvor Helios-Teatret kom ud med et overskudsgivende regnskab og et lyst syn på fremtiden.

Helios Film- og Kulturhus er således et naturligt udgangspunkt for en historie om biograferne i Faaborg. Kulturhuskonceptet blev oprindeligt udtænkt og virkeliggjort af Knud Langå-Jensen. Helios-Teatret blev indviet i 1962 som kombineret biograf og teater- og koncertsal, med alle de nødvendige faciliteter.

Ideen om kombineret biograf og teatersal var i sig selv visionær og hertil kom så, at bygningen blev

Annoncen for åbningsforestillingen den 1. november 1907.

Faaborgs første biograf lå her i Grønnegade 71 - tidligere Sundstræde.

udsmykket med værker af kendte kunstnere blandt andre Henry Heerup.

Man kan sige, at bygningen af en biograf, endda en meget moderne en af slagsen med det nyeste tekniske udstyr, var noget af et sats, en mio. kr. kostede det i 1962. Ganske mange penge. TV var jo på det tidspunkt blevet hvermandseje og begyndte at blive en konkurrent. Hjemmebiografen med flere tv-kanaler, videomaskiner osv. lå ikke mange år ude i fremtiden.

Den traditionelle biografes udløbsdato

begyndte at tegne sig. Det var vel det, som Knud Langå-Jensen kunne se, og hans vision var derfor, at der skulle noget nyt til inden for biografbranchen, hvis den fortsat skulle kunne eksistere. Derfor kulturhuskonceptet med sit brede kulturtilbud.

Helios-Teatret blev på sin vis slutstenen på det, man kunne kalde de "rigtige biografer" i Faaborg, hvorefter den første begyndte at vise film allerede i 1907.

Faaborg Biografteater 1907

Den første biograf lå slet ikke på Helios-Teatrets nuværende placering.

Grønnegade 71, der i dag kendes som vandrerhjem, og som tidligere generationer kendte som badeanstalten, var oprindeligt bygget som biograf og tegnet af Faaborg-arkitekten Frits Jørgensen (1882-1961).

Rosenvinge Sørensen var den, der startede biografæraen i Faaborg med åbningen af Faaborg Biografteater. Dørene blev første gang slået op for publikum den 1. november 1907.

Der blev spillet fire forestillinger pr. aften med en række meget korte film. Den første: "Negerbørn som artister" var vist ikke helt politisk korrekt efter vore dages opfattelse, men biograf blev det til, noget faaborgenserne har nydt godt af frem til i dag, hvor det er det nyrenoverede Helios Film- og Kulturhus, der står for udbuddet af film og andre kulturaktiviteter.

Rosenvinge Sørensen tabte åbenbart modet med hensyn til biografdrift. Han overlod efter kort tid

Her er vi i 1910, hvor pølsemaker H. C. Rasmussen, herren med stokken og den hvide hat sammen med sin hustru, to sønner og personalet står foran biografen. Foto: Faaborg Byhistoriske Arkiv

Kino-Palæet rummer i dag en af byens mange pizzeriaer.

Det blev en statelig bygning, der tog sig således ud i 1944. Ombygningen - både facaden og biografsalen, blev tegnet af Faaborg-arkitekt Frits Jørgensen, der således satte sit fingeraftryk på byens to første biografer. Foto: Faaborg Byhistoriske Arkiv

Indenfor var det et også et imponerende syn, der mødte biografgængerene, som man kan se.

*Billedet er fra ca. 1920.
Foto: Faaborg
Byhistoriske Arkiv*

biografdriften til kompagnonen Søren Nielsen, en driftig forretningsmand i København, der drev forskellige forretninger inden for filmbranchen. Han var åbenbart også finansmand, da det var ham, der havde finansieret Rosenvinge Sørensens etablering af Faaborg Biografteater.

Året er 1909, og en ny biografinteresseret forretningsmand dukker op. Det var pølsemaker H.C. Rasmussen, som gennem sine mange initiativer og sine børn skulle komme til at yde et væsentligt bidrag til Faaborgs forretningsliv og kulturliv. Han går i kompagniskab med Søren Nielsen og bliver ejer af halvdelen af biografen for 3000 kr. Samtidig forpligtigede han sig til at drive den både som filmoperatør, billettør osv. for en betaling af 10 kr. om ugen.

Forretningen gik godt, og i 1914 købte han Søren Nielsen ud. Den positive udvikling fortsatte, og rammerne i Grønnegade blev hurtigt for snævre.

Store planer

Som den fremsynede forretningsmand han var, planlagde han at opføre en ny og langt større biograf til at betjene det biografhungrende faaborgensiske publikum.

Han købte i 1919 matr.nr. 232, Østergade nr. 52, som er et større ejendomskompleks, der ligger på hjørnet over for Konservesgården ned mod Østergades udmunding i Banegårdspladsen. Det er her, han ønsker at opføre det nye biografteater, som skulle hedde Kino-Palæet

Det var et dyrt foretagende, som han måtte have byens håndværkeres hjælp til at finansiere, idet de kautionerede for ham i sparekassen for det beløb, han ikke kunne låne i kreditforeningen.

Faaborg havde nu fået et biografteater, der fint kunne måle sig med, hvad man havde i de største danske byer, både med hensyn til det arkitektoniske og det tekniske udstyr, som var det mest moderne, man kunne få. Det gjaldt såvel lyd- som billedsiden.

Men det var ikke kun inden for biografbyggeri og drift, H.C. Rasmussen gjorde sig gældende.

Han var jo oprindeligt pølsemaker. Så han drev også en viktualiebutik i ejendommen ved siden af biografen. Dertil kom, at han havde tre sønner og en datter, der også skulle komme til at gøre sig gældende i byen. Sønnen Chr. blev boghandler og drev Rasmussens Boghandel i Østergade.

Det var en ganske stor forretning, hvor adskillige faaborgensere gennem mange år havde deres udkomme. Forretningen var tillige musikhandel og leverede "lyd" til alle større arrangementer i byen. Sønnen Ejnar købte senere viktualiehandlen af faderen og drev den i mange år. Den tredje søn, Ernst, der var maler, købte i 1948 Kino-Palæet af H.C., som nu gik på pension og flyttede ind i annekset til biografen, som lå ud til Banegårdspladsen, hvor han i mange år sad og kommenterede livet i byen.

Der var også tre døtre, en var spillelærerinde og bidrog til styrkelse af borgernes musikalske dannelsesniveau, mens de to andre, "Putterne", drev et udspeknerissted i Adelgade 22. Det var kendt for de kolde pilsnere - som blev hentet op fra brønden i gården - og var meget besøgt af byens honoratiores og turister.

Ernst Rasmussen drev Kino-Palæet frem til udgangen af 1958, hvor han opgav bevillingen, som

dermed blev ledig.

Historien om starten på de levende billeder i Faaborg er ikke kun historien om de første biografer, men også historien om den driftige forretningsmand, der kom til byen og bidrog til såvel den økonomiske udvikling som til løftelsen af det kulturelle niveau både ved sine egne aktiviteter og ved sine børns.

Nye vinde

Med Ernst Rasmussens opgivelse af biografdriften blev der lagt op til en ny æra i det faaborgensiske biografbillede.

Kunstkenderen, den idérige faaborgenser, Knud Langå-Jensen havde en vision for den videre drift af biograf i Faaborg, så han sørgede for at søge den ledige biografbevilling. Den fik han og lejede i 1958 Kino-Palæet af direktør Aaris Thisted, Dansk Biografreklame, der havde købt det af Ernst Rasmussen.

Det var ikke med henblik på at drive Kino-Palæet videre, men på at have et biografteater at vise film i, indtil hans nye vision for et nutidigt og fremtidigt kulturhus med biograf og teater kunne stå færdigt.

Knud Langå-Jensen havde jo nok set, at TV, som nu var blevet hvermandseje, ville komme til at udgøre en alvorlig konkurrent for biograferne. Hans vision har været, at hvis biograferne skulle overleve på sigt, så skulle de kunne levere et bredere tilbud til borgerne end blot det at kunne vise film, som borgerne ligeså godt kunne se i tv derhjemme i sofaen. Den fremtidige biograf skulle derfor være et led i et større kulturhus, der udover at vise film samtidig kunne levere teaterforestillinger og koncerter af god kvalitet, og som borgerne gerne ville både høre og se og ikke mindst betale for.

Helios-Teatret bliver til

Den første opgave for Knud Langå-Jensen var at finde et passende sted at opføre sit nye kulturhus. Hans øjne faldt på en grund ved Banegårdspladsen, der hvor Faaborg Borger- & Håndværkerforening havde sine bygninger liggende tilligemed en grund med en stor åben plads ned mod banegården. "Det var et yderst attraktivt sted" skriver Knud Langå-Jensen i sin beretning om Helios-Teatrets tilblivelse. Grunden lå tæt ved offentlige transportmidler, havde gode parkeringsforhold og en forbindelse mellem banegårdsplads og hovedgade (Østergade). Så den blev købt af kommunen i 1960 for en sum af: 33.900 kr.

Om finansieringen skriver museumsdirektør Peter Thor Andersen i sin bog "Da kulturen kom til Faaborg", 2016:

"I byen havde man den opfattelse, at Knud Langå-Jensen, for at finansiere Helios-Teatret, blot solgte et af sine malerier, og så var den hjemme. Noget om snakken var der, men ikke helt sådan. Han solgte et værk af Fernand Legér for 35.000 kr. Og så var pengene til køb af Faaborg Borger & Håndværkerforenings grund hjemme. Man kan også sige, at de 35.000 kr. udgjorde 10 pct. af de anslåede byggeomkostninger på 350.000. Helios-Teatret kom til at koste 1 mio. kr., og det er meget sjovt at tænke sig, at hvis værket af Fernand Legér skulle sælges i dag, ville det kunne finansiere hele Helios-Teatret et par gange, selv om de samlede byggeomkostninger endte på 1 mio. kr." De stærkt forfaldne og utidssvarende bygninger blev revet ned for at gøre plads til det kommende kulturhus, men det var ikke nok. Knud Langå-Jensen måtte købe i alt syv grunde for at få plads til projektet.

Der blev tænkt stort. Der blev sendt bud efter en førende arkitekt, Holger Pind, fra København, som var en kendt specialist i teaterbyggeri. Helios-Teatret skulle være på højde med de bedste. Arkitekt Ahlmand Dyrhagen, som var assistent hos Holger Pind, udarbejdede et projekt, som opfyldte Knud Langå-Jensen og hans kones forestillinger om det nye kulturhus.

Også med hensyn til husets indretning blev der gjort brug af erfarne eksperter i teaterindretning fra København. Der blev udover det topmoderne lærred i biografen indrettet scenefaciliteter og skuespillergarderober m.v., der gjorde det muligt at spille større teaterforestillinger, der også havde været spillet på de københavnske scener.

Det tekniske i biografen blev installeret ved juletid 1959, medens der endnu vist film i Kino-Palæet. Det drejede sig om to topmoderne Philips-maskiner, der gjorde det muligt at vise film i Cinemascope. Sammen med et højkvalitet B&O toneanlæg garanteredes faaborgenserne helt nye

Håndværkerne er knap færdige med Helios-Teatret, der åbnede anden påskedag, 23. april 1962.

Foto: Faaborg Byhistoriske Arkiv

biografoplevelser. Dog skulle det nye avancerede udstyr flyttes til Helios-Teatret, hvilket skete i foråret 1962. Herefter var alt klar til den spændende premiere, som skulle finde sted den 23. april 1962, 2. påskedag. Premierefilmen var storfilmene "Porgy & Bess".

Åbningen af den nye biograf og kulturhus gav genlyd både inden for landets grænser og udenfor. Folk fra filmkredse kom for at se den nye biograf, som repræsenterede det nyeste inden for biografbyggeri. Internationalt vakte åbningen af Helios-Teatret også opmærksomhed, idet et selskab af hollandske arkitekter kom på besøg og efterfølgende skrev en flot illustreret artikel om det nye faaborgensiske kulturhus.

Det nye kulturhus i brug

Nogen af de første, der efterspurgte huset, var Danmarks Radio, der gerne ville optage en udgave af den populære lørdagsudsendelse "Top på tieren" i de nye og moderne omgivelser. Derefter fulgte det ene arrangement med kendte kunstnere det andet.

Rigtige teaterforestillinger kunne det endnu ikke blive til, selv om scenen var klar til også at kunne danne rum for f.eks. Det Kongelige Teaters turnéforestillinger, idet snoreloftet til teaterscenen endnu ikke var installeret. Da først snoreloftet m.v. var klart, og Det Kongelige Teaters pressechef Otto Halstrøm havde undersøgt faciliteterne og fundet teatret absolut velindrettet, kom der gang i teaterforestillingerne i Helios-Teatret.

Mange af de forestillinger, som faaborgenserne har nydt godt af i Helios-Teatret gennem årene, skyldes, at der ved etableringen af det nye kulturhus blev stiftet en teaterforening, der ved hjælp af privat indsamlede midler magtede årligt at skaffe fire-fem forestillinger til byen. Derfor fik faaborgenserne mulighed for at opleve fremragende skuespil kunsten på linje med, hvad man kunne i de store byer. Kulturen var kommet til Faaborg.

Teaterstykkerne blev efterhånden så dyre at sætte op, at billetpriserne nåede højder, som ikke kunne betales i Faaborg. Der forsøgte med forskellige former for underskudsdekning. Lige meget hjalp det, og teaterforening og teaterlivet i Faaborg måtte lægges på hylden.

Til gengæld havde og har Faaborg en meget aktiv musikforening, der formåede og formår at fastholde en betydelig koncertaktivitet i Helios-Teatret. Takket være den har mange nationalt og internationalt kendte navne betrukket teatrets skrå brædder til glæde for et stort publikum.

Med hensyn til biografvirksomheden lykkedes det Knud Langgå-Jensen og hans familie at skaffe mange store og efterspurgte film til Helios. Det var ikke altid let for en biograf i en lille by at skaffe filmene, idet filmudlejere ofte prioriterede de større byer og biografer, således at biografer som Helios ofte kom sidst i køen, men familien Langgå-Jensen gjorde en energisk indsats, så de nye film også blev vist i Helios Teatret, medens de stadig var nyheder.

Da Helios-Teatret åbnede i 1962, repræsenterede huset det nyeste inden for biografbyggeri. Maleren Georg Poulsen stod for farvesætningen i teatret, ligesom han udførte udsmykningen i loftet - der stadig kan ses i den store biografsal.

*Foto: Thomas Hauerslev, biografmuseet.dk.
Gengivet med tilladelse*

*Et generationsskifte fandt sted 1. oktober 1985, da Ruby og Knud Langgå-Jensen (i midten) solgte biografen til deres to døtre og deres mænd, Hanne og Bernt Stubbe Østergaard (til venstre) og Rikke og Ole Folke Olsen - og hunden Bella. Billedet er fra 1987.
Foto: Anders Rehde*

Generationsskifte i en krisetid

Tiden løb også ud for biografdirektør Knud Langå-Jensen og hans kone Ruby Langå-Jensen. Så den 1. oktober 1985 efter 25 biograf-år blev Helios solgt til de to døtre og deres mænd, Rikke og Ole Folke Olsen samt Hanne og Bernt Stubbe Østergaard.

Hermed kom en ny ejerform ind i driften af Helios-Teatret. I stedet for en ejer var der nu fire, der i fællesskab ejede teatret og skulle drive det i fællesskab. Det var vist ikke mange steder, man havde sådan en ejerform. Noget helt nyt og uprøvet. Hertil kommer så, som Ole Folke Olsen selv udtrykker det:

"Da vi overtog Helios-Teatret i 1985, var der virkelig biografkrise, det år bundede besøgstallet på ca. 11.000 solgte billetter. Vi satte os det mål at nå op på 20.000, og ganske langsomt lykkedes det, og mere til... Mange troede og tror nok stadig, at det at drive et sted som Helios-Teatret er noget med at stille sig over i kiosken, sælge lidt billetter og slik, eventuelt se filmen, og så ellers leve fedt af det. Sådan var virkeligheden bare ikke for os. Vi havde alle fire vores gode arbejde, som vi levede af. Indtægterne i biografen gik til vedligeholdelse og fornyelse."

De to søskende med deres ægtefæller løftede i virkeligheden en tung arv, da de sagde ja til at købe og videredrive forældrenes livsværk, som jo dybest set, på grund af tidernes ugunst, var ved at synke i grus.

Det lykkedes dem, trods svære odds, at holde liv i Helios helt frem til 2002, men det krævede også kreativitet og et enormt slid at drive teatret oven i at skulle passe et almindeligt fuldtidsarbejde og opdrage de børn, der naturligvis også kom til. Men skriften på væggen var ikke til at tage fejl af, så i 2002 solgte de så Helios-Teatret.

Nye ejere med tro på fremtiden

Selv om tiderne var ugunstige for biografdrift, havde folk ikke tabt modet. Til alt held for de to familier var der nogen, der turde tage udfordringen op.

Det var skorstensfejer og byrådsmedlem for Socialdemokratiet Kim Laue Christensen sammen med sin kone Mie Bersang, naboerne murer John og Grethe Lundahl Hansen samt tømrer Arne Damborg og hans kone Anette Damborg, der købte biografen. De mente, at de ved at skabe endnu mere liv i Helios-Teatret ville kunne redde "den synkende skude".

De nystartede biografere fik hurtigt problemer, idet et "morskabscenter", InnSide, med bowling og to biografale i 2004 dukkede op i den hedengangne tapetfabrik FIONA's bygninger på Markedspladsen. Det gik ikke for centret og dets biografale, som lukkede ved årsskiftet 2005-2006. Men også Helios oplevede et stort tab i omsætning til konkurrenten på Markedspladsen og til den generelle konkurrence fra et stigende antal tv-kanaler, videomaskiner med mere.

Nyt skæbneår - Helios sælges igen

2007 blev igen et skæbneår for Helios-Teatret. Ejergruppen havde valgt at sætte Helios i et lukket udbud, hvor man fik et tilbud, som ikke kunne afslås og som betød, at de hver især kom ud af Helios-eksperimentet med skindet på næsen. Køberen var i øvrigt erhvervsmanden Steffen Larsen, som var medejer af det hedengangne bowling- og biografcenter, InnSide.

Faaborg-Midtfyn Kommune gik ind i dramaet om Helios-Teatrets fremtid, idet man med loven i hånd forlangte af køberen, at Helios-Teatret skulle bruges til afholdelse af koncerter og til forevisning af film. Så de planer om at gøre teatret til lejligheder, som der gik rygter om, ville ikke kunne realiseres. Faaborg kunne ikke stå uden en biograf eller koncertsal fastslog kommunen.

"Helios kan kun være kulturhus", som det blev fastslået i Fyens Stiftstidende.

Helios-Teatret havde været uden forestillinger under tumulten, som udbud og salg førte med sig, men nu viste der sig en foreløbig løsning, idet formanden for repertoiregruppen i Ringe Bio, Niels Kaisou, gerne ville vise film i Helios-Teatret og indgå i forhandlinger med Steffen Larsen om at forpagte Helios. Han var en erfaren biografmand, der havde drevet biograf på Sjælland i mange år, så han så ud til at kunne løfte opgaven og drive Helios, indtil en permanent løsning blev fundet. Resultatet blev så, at han indgik en forpagtningsaftale med Steffen Larsen, så der både kunne vises film og spilles koncerter i Helios.

Niels Kaisou forpagtede
Helios-Teatret 2007-2012.

Foto: Thomas Haverslev, biografmuseet.dk.
Gengivet med tilladelse

Kommunen kræver borgerinitiativ

Parallelt med Niels Kaisous virke som forpagter af Helios løb der også et par andre spor. For det første var der Faaborg-Midtfyn Kommune, som havde besluttet, at Faaborg skulle have et kulturhus, men hvordan skulle det organiseres? Kommunen skulle jo ikke være den, der organiserede, finansierede og drev et sådant center. Der måtte et tilstrækkeligt stærkt borgerinitiativ til, der med frivillige ville kunne bære driften.

Heldigt var det, at der samtidig var en gruppe borgere i gang med et sådant borgerinitiativ. Der skulle etableres en forening, som skulle overbevise kommunen om, at der var et stærkt ønske om at få etableret Kulturhus Helios, og at der også var kræfter nok i foreningen til at drive det.

Politikerne i kommunen havde haft den rigtige "mavefornemmelse" med hensyn til Kulturhus

Helios. Den 22. marts 2012 indkaldte Faaborg Byforum til et borgermøde om start af en ny biografforening. Mødet var en succes, idet 140 interesserede faaborgensere mødte op i Det Gamle Bibliotek. Der blev nedsat en stærk og hurtigtarbejdende arbejdsgruppe, der påtog sig at udarbejde vedtægter m.v. for foreningen og sørge for indkaldelse af stiftende generalforsamling til den 11. april på Faaborg Gymnasium.

Foreningen Helios Teatrets Biograf overtog biografen i sommeren 2012, og det blev markeret med en åbningsfest 8. juni, hvor der - selvfølgelig - blev vist 3D-film på det nyindkøbte digitale fremvisningsapparat - Kinotonen.

Biografforeningen stiftes

Helios Biografforening bliver stiftet ved generalforsamlingen den 11. april 2012 med et stort antal medlemmer. Faaborg-Midtfyn Kommune havde nu fået en organiseret samarbejdspartner, der viste den betydelige borgerinteresse, som kommunen ønskede for at kunne gå ind i projekt Kulturhus Helios med køb og renovering af bygninger, samt finansieringen af et digitalt fremvisningsudstyr.

Udviklingen tog nu fart, og den 22. februar 2016 kunne Faaborg-Midtfyn Kommune og Biografforeningen Helios indgå en kontrakt om det fremtidige samarbejde.

Målsætningen var klar, idet man var enige om, at Helios skulle være biograf, kulturhus og mødested for Faaborgs borgere og andre interesserede. Driften af huset skulle hvile på aktive frivillige, der organiseredes i funktionelle grupper. Foreningen skulle endvidere gennem indtægter ved biografdrift, udleje af lokaler m.v. stå for drift af bygningen sammen med den interne vedligeholdelse. Vigtigst for hele projektet var dog, at Faaborg-Midtfyn Kommune, som havde købt Helios-Teatret af Steffen Larsen, vederlagsfrit stillede dette gratis til rådighed for Biografforeningen Helios.

Helios-Teatret genopstår som "Fugl Fønix"

Den 28. oktober 2016 genopstår Helios-Teatret som "Fugl Fønix" af asken, renoveret, fornyet og forbedret for et tocifret millionbeløb.

Og når Emil Saltos lyskunstværk "Echoes" toner frem efter mørkets frembrud, skifter bygningen fuldstændig karakter. Foto: Lars Skaaning

Det ny Helios åbnede 26. oktober 2012. Den utraditionelle facade mødte modstand i byen.

Udvidet med en ekstra biografsal, der kan bruges til visning af smalle film eller afholdelse af mindre kulturelle arrangementer, og så har den store sal fået nye sæder og splinternyt lydanlæg med 26 højttalere i stedet for de tidligere ni. Hertil kommer så en sal på 1. sal, hvor der også kan holdes møder og andre arrangementer. Ny udsmykning blev det også til, idet kunstneren Emil Salto har leveret en lysinstallation, "Echoes", bestående af en lang række LED-lamper, der er fordelt på hele den 500 kvadratmeter store facade. Samtidig er der både udenpå og inde i bygningen monteret sensorer, der opfanger bevægelse og aktivitet. Jo mere liv, der er i bygningen, jo mere vil lamperne udenfor pulsere i forskellige farver.

Som en nyskabelse er der også blevet plads til en café med åbningstid mellem kl. 10 og kl. 20, idet der i aftalen lukkedes op for etableringen af en sådan på privat basis.

I det hele taget har Helios-Teatret fået et mere nutidigt udtryk og fornyede tekniske installationer, der bringer det ind i både nutid og fremtid. Den erfaring, der står tilbage, er imidlertid, at et fællesskab vil kunne drive et kulturhus. Det vil kunne udvikle det kulturelle indhold og give det mening, sådan som Rikke, Ole, Hanne og Stubbe har gjort, da de påtog sig at videreføre Helios-Teatret.

Det har også vist, at driften af et kulturhus nok aldrig vil kunne dække andet end de rene driftsomkostninger, endda uden løn til dem, der står for det.

Det er i den sammenhæng, at eksterne aktører så som kommune og fonde må komme ind i billedet med forskellige former for finansiering af bygning og teknisk udstyr.

Det har Faaborg-Midtfyn Kommune i særdeleshed gjort sammen med forskellige fonde. Det har imidlertid kun kunnet lade sig gøre med det aktive - og bredt funderede borgerinitiativ, der ligger bag Biografforeningen Helios.

Status marts 2018

Det går rigtig godt for Helios-Teatret. Man kan næsten ikke få armene ned, når man ser på regnskabet for 2017. Biografens aktive medlemmer har været i stand til at skabe en omsætning på kr. 975.394. I forhold til 2016 er det en omsætningsfremgang på 41 pct. Ganske flot.

Den flotte omsætning har også givet sig udslag i et overskud på kr. 232.492 en stigning på godt 400 pct. i forhold til året før, hvor overskuddet kun var på kr. 45.018.

Et mål for, hvor god en virksomhed er til at generere overskud, er det nøgletal, man kalder "overskudsgraden". Den viser hvor stor en del af omsætningen, der bliver til overskud, og den er for Helios-Teatrets vedkommende på 24 pct., meget flot ikke mindst, når Helios' regnskab i stigende grad kommer til at ligne et "rigtigt" virksomhedsregnskab.

Et sådant resultat støtter jo ideen om, at Helios vil kunne fungere på markedsvilkår under de betingelser, som foreningen er underlagt i dens aftale med kommunen. Det er ganske flot, at man er kommet dertil.

Det fine resultat kan i høj grad henføres til det store medlemstal på knap 600, hvoraf ca. 130 aktive lægger et stort frivilligt arbejde i foreningen og i selve Helios-Teatret.

Når det forholder sig sådan, er det livsvigtigt at fastholde medlemmernes engagement og aktivitet, som er grundlaget og livsnerven i projektet.

Som ved alt andet er der også svagheder og trusler, der skal adresseres.

Først er der medlemmernes antal og engagement, der skal fastholdes og styrkes, idet et fald heri truer hele projektets eksistens.

For det andet er der billetsalget, der med sine ca. 12.000 solgte billetter ganske vist virker imponerende. Husker man imidlertid, hvad Ole Folke-Olsen blev citeret for i forbindelse med beskrivelsen af, hvordan biograf-situationen så ud, da han og Rikke Folke-Olsen sammen med hendes søster og ægtefælle overtog Helios-Teatret i 1985, så kan der godt være grund til en vis panderynken.

I 1985 var biograferne ude i en alvorlig krise med stærkt faldende billetsalg. Helios-Teatret solgte dengang ca. 11.000 billetter. Det nuværende billetsalg på 12.000, endda til to sale, virker ikke specielt imponerende, sammenholdt med, at efterkommere med ægtefæller efter Knud Langå-Jensen angiveligt, med en ihærdig indsats, nåede op på et billetsalg på over 20.000.

Der er altså to fokusområder, som bør have en særlig opmærksomhed i de kommende år:

Fastholdelse og styrkelse af medlemstal og medlemsengagement samt en styrkelse af billetsalget.

Café Soze, der har eget kafferisteri, er en del af den store foyer.

Forfatteren til ovenstående artikel, Frants Andreasen, er født og opvokset i Faaborg. Han boede i en årrække i Sønderjylland, men flyttede "hjem igen" i 2011, da han blev pensioneret.

Han har således været en del af Faaborgs biografiv siden slutningen af 40'erne og er kommet i Langå-Jensens hjem, der lå på første sal i Helios-Teatret.

Det skete bl.a. i forbindelse med planlægning af et lokalt arrangement til fordel for Faaborghallen. Som medlem af jazzorkestret "De seks" skulle han levere musikalske indslag til arrangementet. Det var stort, idet Knud Langå-Jensen var både jazz- og kunstkender.

Artiklen er i øvrigt blevet til på grundlag af en omfattende research i bl.a. Faaborg Byhistoriske Arkiv, samtaler med mennesker, der har været personligt involveret i Helios-Teatret samt egne oplevelser, som flittig biografgænger i 1950'ernes Kino-Palæet.

Han var i øvrigt med til Helios-Teatrets premiereforestilling i 1962 og til den sidste forestilling i Helios-Teatret, inden det blev lukket og ombygget til det Helios-Teater, vi kender i dag.

Frants Andreasen har været en del af det frivillige korps som billetsælger, siden biografforeningen overtog driften i 2012.

Frants Andreasen er historiker med stor interesse for sin bys rødder.

Kilder:

Faaborg Byhistoriske Arkiv

www.biografmuseet.dk

Jubilæumsskrift - Helios-Teatret 1962-1987 af Rikke og Ole Folke Olsen

"Da Kulturen gjorde byen større" 2016, af Peter Thor Andersen. Bog i anledning af åbningen af det nye Helios Film- og Kulturhus

Fyens Stiftstidende/Fyns Amts Avis

Tak til:

Rikke og Ole Folke Olsen for deres åbenhjertige skildring af livet som biografere.

Fotograf Lars Skaaning for billeder

www.biografmuseet.dk for billeder